

gyönyörűség csöppet nem öncélúság. A nagyevés, akár a nagyotmondás Krúdy világának kultúrája. Mit esznek, hogyan esznek az ő köznemesei, dzsentrijei? — ez ugyanolyan fontos motivációja a novellák világának, mint az, hogy az étkezési szertartáshoz föl kell hordani az anekdotát is. Míg az étel sorjázik, a válogatott anekdota is körbejár. Az összehangolt étel- és szókultúrának a delikatesz — akár ételben, akár szóban — a legnagyobb ellensége. A gyűjtemény címe tehát nemcsak arra utal, hogy a változó időben kimegy a divatból a nagyevés-nagyivás, jön a delikatesz, hanem arra is, hogy ezek a Krúdy-novellák maguk is delikatesz dolgok az anekdotához képest. A delikatesz és a lacikonyha között választani ízlés dolga. Az ízlés azonban változik, s igaza van a *Delikatesz* című novella Esztragon Lilijének: „Nem is egészen kényelmi szempontból hagyták ott drága jó uraink a lacikonyhákat, hanem azért, mert így akarta a divat, s a gyomrok felkapták az új divatot, mint az elmék az új eszméket. Tisza Kálmán volt ennek az oka, amikor a Bihari pontokat kitalálta.”

Mikor Krúdy a *Delikatesz*be foglalt elbeszéléseket írta, még mindig az ivás-évés és anekdota járta, mint ahogy az eszmék dolgában is a régi századok gondolatvilágát kísérelték megújítani. Közéleti férfiak díszmagyarban tündököltek (csak Bethlen István tüntetett zsakettben), és a barokk tizennyolcadik század parádéját kultiválták. Krúdy ekkoriban már igen-igen keserű kedvében volt. Ez a keserűség ott van az elbeszélések hangjában. De hiába ajánlgatja ő a *Delikatesz* beteg hősé- nek Esztragon Lili szavával a rossz gyomorhoz illendő reggelit, a szegény Ulrik úr már meggyőzte magát, s nem kéri a kis vajjas kenyeret a hozzá való delikateszekkel, hanem betegápolójára, Flegmanra hallgat, aki rendel neki három tükörtö- jást pecsenyeszaftban, három tojás- ból rántottát szalonnával, zöldpapri- kával, és mellé újhagymával, s egy kis hordó sört is megcsapol, mert ilyen fölöstökömrre megszomjazik az ember.

Hogy az embernek nemcsak sze- mélyisége (énje), hanem azonosság- tudata is van, azt inkább csak az utóbbi években vette elméjébe a ma- gyar ember, s ahogy nálunk általá- ban lenni szokott, most is avval a hozzáátéttel, hogy baj van vele, mármint az azonossággal, latin szó- val: az identitással. Aki — szellemi ember — manapság ad magára, van arról véleménye, hogy miért is van baj nálunk az identitással, néme- lyek szerint az önazonosság-tudattal, mások szerint pedig a nemzeti ön- azonosság-tudattal. A *Kossuth Könyvkiadó* avval kíván hozzájá- rulni a közgondolkozási dilemma el- csitításához, megoldásához, hogy köz- readta

DELIKÁTESZ

cimen adta közre a *Szépirodalmi Könyvkiadó* a *Krúdy Gyula* művei sorozat újabb elbeszélés- kötetét. A novel- lákat válogatta, a szöveget gon- dozta *Barta And- rás*, akinek ne- vét minden Krú- dy-olvasó jól ismerheti. A Krú- dy-filológiában övé a számadó tiszte. A gyűjtemény az 1926 és 1930 közti idő terméséből való válogatás, nyolcvankét elbeszélés; mint Barta András mondja, a jelzett időszak java novellája. Deli- katesz szó szerint, noha a kötet cím névadó novellára utal.

Valamennyi Krúdy-rajongó majd mind maga is a kulináris örömök embere, de azért ne felejtjük, hogy Krúdynál az étvágy és a kulináris

